

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (คู่มือการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู 2525 : 129) ชายล้วนและหญิงล้วนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 สถาบัน ได้แก่ โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โรงเรียนวัดราชโอรส โรงเรียนสายปัญญา โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม และโรงเรียนสตรีวัดอัมรินทร์สรสวรรค์ รวม 28 ห้องเรียน ที่พร้อมจะให้ความร่วมมือ

2. กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 56 คน เพศชายมีอายุระหว่าง 12-15 ปี อายุเฉลี่ย 12.94 ปี เพศหญิงมีอายุระหว่าง 11-14 ปี อายุเฉลี่ย 12.60 ปี แบ่งเป็น

2.1 กลุ่มทดลอง เป็นนักเรียนชาย 14 คน หญิง 14 คน ที่ไม่เคยทำหน้าที่เป็นหัวหน้าห้องมาก่อน และได้คะแนนสูงสุดในการเลือกจากเพื่อนนักเรียนให้ทำหน้าที่และรับผิดชอบ เป็นหัวหน้าห้อง

2.2 กลุ่มควบคุม เป็นนักเรียนชาย 14 คน หญิง 14 คน ที่ไม่เคยทำหน้าที่เป็นหัวหน้าห้องมาก่อน และได้คะแนนการเลือกจากเพื่อนนักเรียนรองลงมาเป็นลำดับแรกจากกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยแปลและปรับปรุงจากแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ฉบับใช้กับเด็กนักเรียน ของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith 1984) ซึ่งเหมาะสมสำหรับเด็กอายุ 8-15 ปี มีลักษณะเป็นการรายงานตนเองโดยให้ผู้ตอบพิจารณาว่าข้อความเหล่านั้นเหมือนหรือไม่เหมือนตน ถ้าเหมือนให้ตอบว่า "ใช่" และถ้าไม่เหมือนให้ตอบว่า "ไม่ใช่" ประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 58 ข้อ แบ่งออกได้เป็น 5 หมวด คือ

1. อัตตาโดยทั่วไป (General Self)	26	ข้อ
2. อัตตาด้านสังคม (Social Self)	8	ข้อ
3. พ่อแม่และทางบ้าน (Home-Parents)	8	ข้อ
4. โรงเรียนและการศึกษา (School-Academic)	8	ข้อ
5. การตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง (Lie Scale)	8	ข้อ

ในหมวดการตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง คูเปอร์สมิทมีเจตนาสำหรับวัดการตอบแบบปกป้องตนเอง (defensiveness) เนื่องจากผู้ตอบคิดว่าตนรู้เจตนาของแบบวัด จึงพยายามตอบในทางบวกทุกข้อ การคิดคะแนนจะแยกออกต่างหากและนำมาพิจารณาความเชื่อถือได้ของคำตอบข้ออื่นในแบบวัด

สำหรับความเชื่อถือได้และความแม่นยำของแบบวัด ได้มีผู้ศึกษาความเชื่อถือได้โดยวิธีตรวจสอบความคงที่ภายในกับนักเรียนเกรด 5 9 และ 12 รวม 601 คน ได้ค่า .81 .86 และ .80 ตามลำดับ (Spatz and Johnston 1973 : 875-876) และมีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายในจากการศึกษากับนักเรียนเกรด 4-8 จำนวนประมาณ 7,600 คน สูงถึง .87-.92 (Kimball 1973 : 1131-1132) ส่วนความแม่นยำได้ทดสอบกับนักเรียนเกรด 4-8 จำนวนประมาณ 7,500 คน ได้ผลยืนยันความแม่นยำตามโครงสร้างทฤษฎี (Kokenes 1974 : 954-958) และจากการศึกษากับนักเรียนเกรด 4 จำนวน 87 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบวัดของคูเปอร์สมิทและ SRA Achievement Series เท่ากับ .33 และกับแบบวัดสติปัญญาของล็อกและธอร์นไคค์ (Lorge-Thorndike Intelligence Test) เท่ากับ .30 (Simon and Simon 1975 : 97-100)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แปลแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิทเป็นภาษาไทย และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางจิตวิทยาจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของภาษา นำความคิดเห็นที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขภาษาในแบบวัดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยพิจารณาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ แล้วนำไปสัมภาษณ์ตรวจสอบภาษาและความหมายกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 18 คน เพื่อให้เป็นภาษาที่เด็กเข้าใจและมีความหมายตรงกับต้นฉบับภาษาอังกฤษ

2. นำแบบวัดที่ได้ไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัด-
นวลนรดิศ และนักเรียนหญิงโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ จำนวนแห่งละ 46 คน หาค่าอำนาจจำแนก
ของข้อคำถามรายข้อจากสูตร $D = \frac{R_H - R_L}{N/2}$ โดยแบ่งคะแนนที่ได้ออกเป็นกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
อย่างละ 27 % ได้ข้อที่มีอำนาจจำแนก .30 ขึ้นไปจำนวน 24 ข้อ

3. นำข้อที่มีอำนาจจำแนกต่ำกว่า .30 จำนวน 26 ข้อที่เหลืออยู่มาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง
แปลภาษาพร้อมกับผู้เชี่ยวชาญโดยให้คงความหมายเดิม แล้วทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการจำนวน 90 คน แบ่งเป็นเพศชาย 45 คน เพศหญิง 45 คน
และหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อ พบว่ามี 17 ข้อที่สามารถนำมาใช้ได้ คือมีค่าระหว่าง
.25 - .50 เป็นข้อความทางด้านบวก 16 ข้อ ด้านลบ 25 ข้อ รวมข้อความที่นำมาใช้ในแบบวัด
ฉบับจริง 49 ข้อ (รวมข้อที่วัดการตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง) แบ่งออกได้เป็นหมวดต่าง ๆ คือ

อัตราโดยทั่วไป 20 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 2 7 9 10 12 15 16 21 23
26 27 30 31 33 37 41 42 45 48

อัตราด้านสังคม 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3 5 11 18 24 34 43

พ่อแม่และทางบ้าน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4 6 8 13 17 19 25 38

โรงเรียนและการศึกษา 6 ข้อ ได้แก่ ข้อ 14 20 29 36 40 47

การตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 22 28 32 35 39 44
46 49

4. ตรวจสอบความแม่นยำตรงตามทฤษฎีของเครื่องมือ โดยนำข้อความในแบบวัดมาสร้าง
เป็นแบบสอบถามให้เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แสดงความคิดเห็นว่าคุณคล้อยด้วยเพียงคนเดียว
เห็นว่าเป็นคนน่าชมเชยและคนอื่น ๆ ต้องการจะเป็นเช่นนั้นบ้าง ควรมีลักษณะตามแบบสอบถามมาก-
น้อยเพียงใดเพื่อสะท้อนสิ่งที่แสดงถึงความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กไทย มาตรฐานที่ใช้เป็น
แบบประเมินค่าคือ มากที่สุด มาก ค่อนข้างมาก ค่อนข้างน้อย น้อย น้อยที่สุด กลุ่มตัวอย่าง
ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนศึกษานารีและโรงเรียนวัดสระเกศ เพศหญิง 49 คน
เพศชาย 49 คน นำคำตอบที่ได้มาหาค่าเฉลี่ยความนิยม และดูความสอดคล้องของทิศทางคำตอบ
เปรียบเทียบกับข้อความในแบบวัดของคุณเปอร์สมิธ พบว่ามีเพียงข้อเดียว (ข้อ 1) ที่ทิศทางคำตอบ
ของเด็กไทยไม่สอดคล้องกับของคุณเปอร์สมิธ

เกณฑ์การให้คะแนน

เนื่องจากแบบวัดนี้ประกอบด้วยข้อความที่บรรยายเกี่ยวกับตนเองทั้งทางด้านบวกและด้านลบ เกณฑ์การให้คะแนนจึงแตกต่างกัน ข้อความด้านลบได้แก่ ข้อ 4 7 8 9 10 12 13 14 15 18 19 20 21 26 27 30 31 34 38 40 42 43 45 47 48 ถ้าตอบว่า "ไม่ใช่" ได้ 1 คะแนน ส่วนข้อความด้านบวกได้แก่ ข้อ 1 2 3 5 6 11 16 17 23 24 25 29 33 36 37 41 ถ้าตอบว่า "ใช่" ได้ 1 คะแนน

สำหรับข้อความที่วัดการตอบไม่ตรงตามความเป็นจริง ได้แก่ ข้อ 22 28 32 35 39 44 46 49 ถ้าตอบว่า "ใช่" ได้ 1 คะแนน และแยกคะแนนออกต่างหากไม่นับรวมในคะแนนรวมความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง

ขั้นตอนในการวิจัย

- 1 ทดสอบก่อนการทดลอง (pretest) โดยนำแบบวัดความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไปให้นักเรียนทั้ง 28 ห้อง จำนวนประมาณ 1,400 คน ตอบในช่วงแรกของการเปิดภาคเรียน
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 สํารวจรายชื่อนักเรียนแต่ละห้องที่เคยเป็นหัวหน้าห้องมาก่อน
 - 2.2 อาจารย์ประจำชั้นของแต่ละห้องให้นักเรียนทุกคนเสนอชื่อผู้ที่ตนคิดว่ามีความสามารถและเหมาะสมพอที่จะทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้าห้อง 5 คน ลงในแผ่นกระดาษที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้ เรียงลำดับรายชื่อตามความเหมาะสมโดยไม่จำเป็นต้องเคยทำหน้าที่นี้มาก่อน

ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อในแต่ละอันดับ มีหลักเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ

อันดับ	1	5	คะแนน
อันดับ	2	4	คะแนน
อันดับ	3	3	คะแนน
อันดับ	4	2	คะแนน
อันดับ	5	1	คะแนน

3. จัดนักเรียนชาย 14 คน หญิง 14 คน ที่ไม่เคยทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้าห้อง

มาก่อนและได้คะแนนสูงสุดของแต่ละห้อง เข้ากลุ่มทดลอง และจัดนักเรียนที่ได้คะแนนการเลือกรองลงมาจากกลุ่มทดลองของแต่ละห้องและไม่เคยทำหน้าที่รับผิดชอบ เป็นหัวหน้าห้องมาก่อน จำนวน 14 คน เข้ากลุ่มควบคุม

4. มอบหมายงานให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นหัวหน้าห้องปฏิบัติดังนี้ คือ
 - ดูแลความเรียบร้อยในห้องเรียนแทนอาจารย์ประจำชั้น
 - รับผิดชอบคำสั่งจากอาจารย์ประจำชั้นถึงนักเรียนในห้อง
 - รับผิดชอบงานของส่วนรวม เช่น เก็บเงิน จัดพาน จัดบอร์ดในงานสำคัญ ๆ ฯลฯ
 - เป็นตัวแทนของห้องในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เช่น การประชุม การรับรางวัล การร่วมพิธีทางศาสนา ฯลฯ
 - มีอำนาจสั่งการในการคัดเลือกผู้ช่วยเพื่อปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ
 - บอกทำความเข้าใจเคารพในห้องเรียน
 - ดูแลเวรทำความสะอาดห้อง
 - งานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ประจำชั้น

5. ทดสอบหลังการทดลอง (posttest) โดยให้นักเรียนทั้งห้องตอบแบบวัดอีกครั้ง หลังจากระยะเวลาผ่านไป 10 สัปดาห์

6. สัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้นเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน พฤติกรรมและความรู้สึกของหัวหน้าห้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในการทดสอบก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพศชาย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพศหญิง

2. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองในการทดสอบหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง เพศชาย และกลุ่มทดลอง เพศหญิง

3. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความรู้สึก เห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้นในการทดสอบหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองเพศชายและกลุ่มทดลองเพศหญิง

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้สึก เห็นคุณค่าในตนเองในการทดสอบก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพศชาย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพศหญิง กลุ่มทดลองเพศหญิงและกลุ่มทดลองเพศชาย ด้วยค่าที (t-test)

5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้สึก เห็นคุณค่าในตนเองในการทดสอบหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพศชาย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเพศหญิง ด้วยค่าที (t-test)

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้สึก เห็นคุณค่าในตนเองที่เพิ่มขึ้นในการทดสอบหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองเพศชายและกลุ่มทดลองเพศหญิง ด้วยค่าที (t-test)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย